

Закарпатська обласна універсальна
наукова бібліотека ім. Ф. Потушняка

“Великий Кобзар і сьогодення”

(Методико-бібліографічні матеріали
до 200-річчя від дня народження
Т. Г. Шевченка (1814-1861))

ББК 83.3(4УКР)5
В 27
УДК 82.0(477)

У методико-бібліографічних матеріалах “Великий Кобзар і сьогодення” поставлено за мету ознайомити працівників бібліотек з новими виданнями, що сприятимуть ширшому прочитанню та осягненню творчості Т. Г. Шевченка, а також значення постаті і творчого спадку Великого Кобзаря для нашого часу.

Оскільки відзначення 200-річчя Т. Г. Шевченка – подія, що передбачає проведення різноманітних культурно-мистецьких акцій цієї тематики, методико-бібліографічні матеріали доповнено вперше зібраними репродукціями монументальної Шевченкіани Закарпаття, текстами закарпатської поетичної Шевченкіани, літературною вікториною, ілюстраціями, що можуть бути використані при підготовці та проведенні літературних вечорів, усних журналів, читацьких конкурсів тощо.

Список веб-ресурсів та перелік закарпатських митців – лауреатів Національної премії ім. Т. Г. Шевченка допоможе розширити тематичне та жанрове коло святкових акцій.

**Матеріал підготували: Н.М. Панчук,
М.Б. Бадида**

Відповідальна за випуск: Л.З. Григаш

Комп'ютерний набір та верстка: О.І. Лютянська

“Шевченко сам приходить у наш час”

Вшанування пам'яті та відзначення 200-річчя Тараса Шевченка здійснюватиметься на всеукраїнському та міжнародному рівні. Згідно з указом Президента "Про додаткові заходи з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка" та відповідних розпоряджень Кабінету Міністрів в Україні протягом 2013-2014 років буде здійснено цілий комплекс заходів щодо популяризації творчості та постаті Великого Кобзаря, а також проведення різноманітних культурно-мистецьких акцій в бібліотеках, музеях, театральних концертних та клубних закладах, в школах, університетах по всій країні.

Як сказав з цього приводу міністр культури Леонід Новохатько: "До відзначення 200-ліття Великого Кобзаря потрібно підійти творчо, зняти з Тараса нашарування бронзи та повернути Шевченкові справжнє духовне обличчя. Дуже важливо, щоб для нашої молоді Шевченко не лишився двома "обов'язковими" віршами з шкільної програми".

В одній з найбільш фундаментальних книг сучасної шевченкіани "Тарас Шевченко" (Київ, 2005) її автор, академік Іван Дзюба писав: "Шевченко як явище велике й вічно живе – невичерпний, нескінченний і незупинний. Волею історії його ототожнено з Україною, і разом з її буттям триває Шевченкове, вбираючи в себе нові дні й новий досвід народу, озиваючись до нових болів і дум, стаючи до нових скрижалей долі.

Шевченка розуміємо настільки, наскільки розуміємо себе – свій час і Україну в нім. І наша доба, як і кожна попередня, прагне наблизитись до розуміння Шевченка. Та, щоб краще збагнути його як нашого сучасника, треба повніше збагнути його як сучасника людей, проблем, суспільства ХІХ ст. Шевченко сам приходить у наш час. Проте й ми повинні йти в його час. Тільки так між нами і ним глибшатиме взаєморозуміння".

Творчий спадок Тараса Шевченка – великий і багатосляжний. Він написав понад 240 поетичних творів – віршів, балад, поем, драму "Назар Стодоля" та дві незавершені драми, а також близько двадцяти повістей (частина яких втрачена), кілька публіцистичних та літературно-критичних праць, підготував буквар для народних шкіл. Особливе місце займає "Журнал" (щоденник), що зберіг не тільки хронопис подій, але й враження та думки не зломленого неволею Шевченка.

В історію української та світової культури Великий Кобзар увійшов і як талановитий художник. За підрахунками дослідників мистецька спадщина Шевченка-художника налічує 835 творів – живописних полотен, рисунків, офортів. Його акварелі, яких більше двохсот, за рівнем мистецької досконалості, вважають фахівці, стоять у ряду світових здобутків малярства.

Зусиллями дослідників творчості Шевченка-художника та завдяки досягненням нових поліграфічних технологій до широкого загалу дійшли тепер і численні малюнки митця, і його іконографія. З багатого доробку автопортрети Шевченка вирізняються не лише за кількістю (їх відомо понад п'ятдесят), але й складним психологізмом, а зведені у психологічний ряд, утворюють своєрідний образний життєпис, допомагають розкрити трагедію і

велич його дивовижної долі, передати складну динаміку його інтелектуального та емоційного життя.

Про Тараса Шевченка – творця і особистість – написані сотні книг, серед яких – наукові розвідки, художні біографії, публіцистичні та науково-популярні статті. Кожна доба по-своєму інтерпретувала творчість поета і митця, часто покриваючи цю історичну постать різними ідеологічними нашаруваннями, але геніальне слово тому і геніальне, що не піддається корозії часу. Актуальність Шевченка не тільки в тому, що він порушував великі вічні питання і шукав відповіді на них, але й властивістю його творчості пробуджувати, підносити людину, зміцнювати її духовні начала.

За двадцять два роки незалежності України шевченкознавство та шевченкіана збагатились не тільки новими спробами прочитання Великого Кобзаря, проясненням раніше табуйованих місць його біографії, але й списком імен дослідників творчості Т. Шевченка – вітчизняних та закордонних – тих, що раніше були відділені "залізною завісою" та радянською цензурою. Саме тому, наближаючись до 200-річного ювілею Тараса Шевченка, варто перш за все ознайомитись з книгами, що розкривають значення цієї геніальної особистості для дня нинішнього, увиразнюють постать Шевченка-митця і мислителя в історичній перспективі і з позицій сьогодення.

Бібліографічний огляд

"Тарас Шевченко – наш старший сучасник"

Саме так – нашим старшим сучасником, за висловом літературознавця Михайлини Коцюбинської, приходиться у наш непростий час Тарас Шевченко.

Потреба нового прочитання Шевченка, значення його для становлення нашої незалежної держави, для виховання національної гідності та самоусвідомлення викликала появу значної кількості шевченкознавчих праць, покликаних повно і науково обґрунтовано допомогти нинішнім поколінням прочитати і усвідомити слово Великого Кобзаря. Серед таких видань треба в першу чергу виділити книгу академіка АН України Івана Дзюби "Тарас Шевченко".

Дзюба, І. М. Тарас Шевченко / Іван Михайлович Дзюба. – К. : Альтернативи, 2005. – 704 с. : портр. – (Особистість і доба).

Розрахована на широке коло читачів, ця книга поєднує докладну розповідь про життєвий шлях Тараса Шевченка з літературознавчим аналізом його поетичних і прозових творів та коротким оглядом творчості Шевченка-художника.

Автор у своєму викладі охопив увесь обшир літературної та громадської діяльності великого сина України в широкому історичному контексті, розкрив центральне місце Шевченка у пробудженні національного самоусвідомлення українського народу. В останньому розділі книги "Шевченко довіку насущний" Іван Дзюба писав: "Давши людству краще з українського народного, він водночас дав українському народові краще із загальнолюдського".

Серед науково-популярних видань, які дають читачеві широкий матеріал для власної орієнтації в "дорозі до Шевченка", привертає увагу посібник

Вічний як народ: сторінки до біографії Т. Г. Шевченка : навч. посіб. / авт.-упоряд. О. І. Руденко, Н. Б. Петренко. – К. : Либідь, 1998. – 272 с.

Сторінки життя і творчості Кобзаря, хрестоматійно відомі теми доповнюють і поглиблюють раніше не публіковані документи, спогади сучасників Тараса Шевченка, а також репродукції з його картин, офортів, автографів. Продумана структура, вдало підібрані фоторепродукції та тексти – все це робить видання потрібним і у навчальному процесі, і читачам, які прагнуть ширше і "розкутіше" поглянути на творчість і особистість Шевченка, одержати поштовх самостійній думці і висновкам.

Важливе місце серед дослідників-шевченкознавців належить Івану Огієнку (митрополиту Іларіону), хоча широкому читацькому загалу воно довго лишалось невідомим через перипетії і драматичні житейські ситуації біографії автора, колишнього професора і міністра уряду УНР, а потім політичного емігранта та священнослужителя.

У книзі **Огієнко, І. (Митрополит Іларіон). Тарас Шевченко / Іван Огієнко ; упоряд., автор передм. і коментарів М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 432 с. : іл.** вперше зібрано шевченкознавчі праці Івана Огієнка, над якими він працював усе своє життя. Автор не встиг довести свій задум до кінця і побачити свої твори виданими. Особливу цінність для шанувальників спадщини Т. Шевченка становлять дослідження І. Огієнка щодо рукописів Великого Кобзаря, особливостей його літературної мови, зокрема, новотворів мови, а також результати вивчення зарубіжних видань Т. Шевченка.

Серед книг про Тараса Шевченка, які прийшли до читача уже в роки незалежності України, привертає збірник біографічних та літературознавчих оповідей українського письменника з Австралії Дмитра Нитченка (Чуба) (1905-1999). Уродженець Полтавщини, людина драматичної долі, в якій був і полон, і табір переміщених осіб, у 1949 оселився в Австралії, де створив цілий осередок української культури. Дмитро Нитченко (літературний псевдонім – Чуб) багато років займався вивченням життєвого і творчого шляху Тараса Шевченка, зібрав чимало невідомих фактів з його біографії.

Результатом багаторічної праці стала книга: Чуб, Д. Живий Шевченко: біографічні та літературознавчі оповіді / Дмитро Чуб. – К. : Ярославів Вал, 2005. – 200 с.

У цій книзі автор прагнув розкрити образ Тараса Шевченка – людини, показавши, яким він був у повсякденному житті, які мав смаки, уподобання, характер. Чимало сторінок цього видання присвячено історії створення тих чи інших поетичних та малярських творів.

Автор зібрав також чимало спогадів сучасників Шевченка, з яких вимальовується справді живий образ поета.

Ось як, до прикладу, описано знайомство з Шевченком 1845 року його сучасника, поміщика з Миргородщини Павла Шершевицького: "...Шершевицький ще тоді не знав...про особисту вдачу і властивості Шевченка, чув тільки про історію визволення з кріпаччини і що Шевченко добрий маляр, "народний" поет, тому чекав побачити мало виховану людину, може, в чумарці та мазаних дьогтем чоботях і гадав: напевно, соромно почуватиме він себе в панських хоромлах.

Прибравшись з дороги, увійшов до кабінету Шевченка. На зовнішній вигляд середнього зросту, русявий, в модному сурдуті столичного кравця, з високо пов'язаною краваткою. Вільно і привітно вітав Шевченко господаря і

його гостей. Почалися розмови, згадували спільних знайомих; з того бесіда перейшла на історію України, літературу, поезію. Дивувався Шершевицький великим знанням і розумові Шевченка, порівняно з яким поблідли знання і таланти його приятеля Лук'яновича..."

Серед книг, які уконкретнюють чимало деталей біографії та історії створення багатьох поезій Тараса Шевченка, варто виділити таку:

Чанін, С. В. Великий рід великої людини : науково-популярний нарис / С. В. Чанін. – К. : Елібре, 2008. – 160 с.

Автору вдалося відтворити генеалогічне древо роду Шевченків, він увів у науковий обіг цілу низку архівних матеріалів та документів. Цікава деталь – у цій книзі чи не вперше зібрані у список із відповідними коментарями і доброзичливці, які допомагали Тарасу Шевченку, і його гонителі.

Продовжує заглиблення у біографію Великого Кобзаря та його душевні поривання книга:

Ковтун, Ю. І. Тарасові музи / Юрій Ковтун. – К. : Україна, 2003. – 207 с. : іл. – Бібліогр. : с. 204-205.

У цій науково-популярній книзі зібрані розповіді про жінку з оточення Тараса Шевченка, про його сердечні почуття, що надихали великого поета і художника на створення поезій та полотен, про музику всього його життя, якою була для нього Україна.

Епіграфом до книги слугують проникливі слова Тараса Шевченка: "Любов є життєдайний вогонь у душі людини. І все, що створено людиною під впливом цього божественного почуття, відзначено печаттю життя і поезії". Книга щедро ілюстрована та доповнена листами Т. Шевченка до В. Репніної, М. Максимович, К. Піунової, М. Маркович.

За час, що пройшов відтоді, як закінчилось земне життя Великого

Кобзаря, його твори стали відомими у всьому світі, вони перекладені десятками мов, а його полум'яна поезія стала символом волелюбності, утвердження гідності людини.

Творчість Тараса Шевченка здавна, ще з дев'ятнадцятого століття особливу популярність, розуміння і любов має в Грузії.

Це прослідковується у виданні "Славить Грузія Кобзаря", впорядкованому доктором філологічних наук, професором, заслуженим діячем мистецтв України Раулем Чілачавою.

Славить Грузія Кобзаря : літ.-публіцист. зб. / упоряд., передм., пер., заг. ред. Р. Ш. Чілачави. – Львів : Світ, 2011. – 296 с. + 8 вкл. – ("Шевченко і світ").

До збірника увійшли поезії, наукові розвідки, літературознавчі і мистецтвознавчі роздуми грузинських авторів про життя, поетичну й малярську спадщину Т. Шевченка, про світове значення його творчості, а також вибрані поезії Т. Шевченка та їх грузинські переклади, виконані

Р. Чілачавою. Усі вони свідчать про справжню популярність українського генія в братній Грузії, про щирі любов і повагу до його високого таланту. У кінці книги подані біографічні відомості про перекладачів, авторів статей та хроніка грузинської Шевченкіани.

Одним із феноменів української, а відтак і всієї світової літератури є художня шевченкіана – сукупність творів словесного мистецтва, звернутих до геніальної постаті Тараса Шевченка.

За підрахунками професора Чернівецького університету І. А. Співака, зробленими у 80-х роках ХХ століття, художня література нараховує не менше шести тисяч одиниць. Такого числа за твердженням фахівців, не сягнула сукупність творів про жодного з письменників планети.

Дослідження української поетичної шевченкіани здійснив науковець Чернівецького національного університету Богдан Мельничук у навчальному посібнику:

Мельничук, Б. І. Українська поетична шевченкіана : навч. посіб. зі спецкурсу / Б. І. Мельничук. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2010. – 176 с. : іл.

У посібнику зроблено огляд української поетичної шевченкіани за 170 років її розвитку – від 1841 року – першої прижиттєвої поетичної присвяти Т. Шевченкові Олександра Афанасьєва-Чужбинського до творів визначних українських поетів ХХ століття – М. Рильського, А. Малишка, Б. Олійника, Д. Павличка, В. Стуса, М. Вінграновського та інших.

Видання може стати в пригоді не тільки дослідникам-шевченкознавцям, але й працівникам бібліотек та будинків культури при створенні поетичних композицій та підготовці літературних вечорів до 200-річчя Тараса Шевченка.

Україна. Президент (2010 - ...; В. Ф. Янукович)

Про додаткові заходи з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка : указ від 11.04.2012 № 257/2012 // Урядовий кур'єр. – 2012. – 18 квіт. – С. 2.

Україна. Кабінет Міністрів.

Про затвердження плану заходів з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка та 150-річчя від дня його перепоховання : розпорядження від 02.03.2011 р. № 167-р // Урядовий кур'єр. – 2011. – 5 бер. – С. 9.

Україна. Кабінет Міністрів.

Деякі питання підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка : розпорядження від 04.03.2013 р. № 136-р // Урядовий кур'єр. – 2013. – 3 квіт. – С. 11.

Вчитель української літератури в позаурочний час : [добірка сценаріїв] // Позакласний час. – 2013. – № 1-2. – С. 61-72.

Дицюра, Н. "Кобзарем його ми звемо" : літературна композиція / Н. Дицюра // Українська мова та література. – 2013. – № 3. – С. 22-24.

"І мертвим, і живим, і ненародженим..." : Шевченко вчора, сьогодні, завтра // Голос України. – 2013. – 7 берез. – С. 20-21.

- Жадько, В. Геній слова й пензля : [Т. Г. Шевченко] / В. Жадько // Освіта. – 2013. – 6-13 берез. (№ 12). – С. 8-9.
- Каращук, К. І. Світова велич Тараса Шевченка : 9 клас / К. І. Каращук // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 6. – С. 2-4.
- Ковалинська, І. Шевченко і сучасність: минуле для прийдешнього : цикл уроків за творчістю Тараса Шевченка : українська література / Ірина Ковалинська // Українська мова й література в сучасній школі. – 2013. – № 3. – С. 40-46.
- Людина і час у живописі Тараса Шевченка : [репродукції картин] // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 6. – Вкладка : кол. ілюстр.
- Пахльовська, О. Тарас Шевченко – письменник ХХІ століття / Оксана Пахльовська // День. – 2013. – № 87-88. – С. 21.
- Петраш, С. В. Шляхи мобілізації української нації / С. В. Петраш // Все для вчителя. – 2013. – № 2. – С. 82-83.
- Поправко, А. М. Життєпис Тараса Шевченка : урок за методом проектів 9-й клас / А. М. Поправко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 6. – С. 18-21.
- Роянова, А. Тарас Шевченко – нащадкам : літературний вечір / А. Роянова, С. Коваленко // Позакласний час. – 2013. – № 3-4. – С. 105-107.
- Сидоренко, Л. Літературна вікторина за біографією Т. Шевченка : шевченківським святам присвячується / Л. Сидоренко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2013. – № 3. – С. 78-81.
- Синявський, Я. О. Сторінками життя Великого Кобзаря : [настільна гра "Хто скоріше?"; Кросворд "Шевченко"; Чайнворд "Жуківці"; Сходинки] / Я. О. Синявський // Позакласний час. – 2013. – № 3-4. – С. 17-18.
- Стасевська, Г. Й. Шануй Шевченка, Україно, як мати рідного сина : вечорниці 9 клас / Г. Й. Стасевська // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 6. – С. 22-26.
- Столяренко, Т. Життя як легенда : літературно-музична композиція, присвячена Тарасові Шевченку / Тетяна Столяренко // Українська мова й література в сучасній школі. – 2013. – № 3. – С. 64-65.
- Українські поети про Шевченка : [Л. Костенко, Є. Маланюк, А. Камінчук, Н. Гнатюк, І. Драч] // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 6. – С. 39.
- Українські храми в живописі Тараса Шевченка // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 6. – Вкладка : кол. ілюстр.
- Умняшкіна, Н. Г. Чи знаємо ми Шевченка? : літературний конкурс на знання життя й творчості Тараса Шевченка / Н. Г. Умняшкіна // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 7. – С. 25-29.
- Харчук, Р. Про Тараса Шевченка в незалежній Україні / Р. Харчук // Українська культура. – 2013. – № 3. – С. 36-39.
- Цимбалюк, Н. Нове життя будуємо, голос Кобзаря чуємо! : вечір пам'яті / Н. Цимбалюк // Шкільний світ. – 2013. – № 3. – С. 9-12.

Літературна вікторина "Життя і слово Тараса Шевченка"

1. Звідки пішло прізвище Шевченко?

(З архівних джерел відомо, що на початку XVII ст. в с. Керелівка (пізніше Кирилівка) проживав Іван Швець (бо шив чоботи).

До його дочки Євфросинії пристав у прийми січовик Андрій (прапрадід поета) і став прозиватись Шевченком, бо в ті часи приймак прибирав прізвище дружини).

2. "Маленький вірш відтворює настільки драматичний момент, що це мене підштовхнуло до повнометражного сценарію. Ми дослівно екранізуємо Шевченка, додаючи свою передмову на зразок кінематографічної обкладинки, яку робитимемо сучасною і цікавою", – сказав режисер-постановник, сценарист і генеральний продюсер стрічки Михайло Ілленко. Прокат фільму, присвячений 200-річчю Т. Г. Шевченка, запланований на березень 2014 року. Який вірш Т. Шевченка ліг в основу сценарію?

(Вірш "У тієї Катерини хата на помості").

3. Які твори Шевченка мають однакові назви?

(Однойменні поеми і повісті "Наймичка" і "Варнак").

4. Якому вченому-славісту присвячена поема Т. Шевченка "Єретик" (1845)?
(Чеському вченому Павлу Шафаріку (1795-1861).

5. Хто автор першої (1841) прижиттєвої поетичної присвяти Тарасу Шевченку?

(Олександр Афанасьєв–Чужбинський, український та російський письменник, етнограф, публіцист).

6. Кому з найвідоміших сучасних поетів належить вірш "Повернення Шевченка" з такими завершальними рядками:

Він прихилився раптом до колони.

Сльоза чомусь набігла до повік.

Бо, знаєте... із каторги в салони...

Не зразу усміхнеться чоловік...

(Ліні Костенко)

7. З нагоди 100-річчя Т. Шевченка з уст найвизначнішого тоді українського письменника і громадського діяча прозвучали такі вагомні слова:

" Він був сином мужика і став володарем у царстві духа.

Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим.

...Доля переслідувала його в житті скільки могла, та вона не зуміла перетворити золота його душі в іржу, ані його любові

до людей в ненависть і погорду, а віри в Бога у зневіру песимізм"

Кому належать ці слова?

(Іван Франко).

8. У поемі "Причинна", що відкривала перше видання "Кобзаря", є такі рядки:

...Не китайкою покрились

Козацькі очі,

Не вимили біле личко

Слізоньки дівочі...

Що означає слово "китайка"? Яким чином пов'язане це слово з важливим фактом біографії Т. Шевченка?

(Китайка – старовинна бавовняна тканина найчастіше темно-червоного кольору. За народним звичаєм китайкою покривали козаків, що загинули в бою. При перепохованні Т. Шевченка на Чернечій горі під Каневом за спогадами сучасників домовину Шевченка покрили червоною китайкою – "заслугою козацькою").

9. До кого із своїх знаменитих сучасників звертається Т. Шевченко у таких рядках:

Ти смієшся, а я плачу,

Великий мій друже,

А що вродить з того плачу?

Бугилова, брате...

.....

Нехай, брате. А ми будем

Сміятися та плакати.

(До М. Гоголя. Вірш так і озаглавлено "Гоголю").

10. Назвіть види образотворчого мистецтва, в яких найчастіше працював Шевченко-художник.

(Твори живопису, графіка, гравюра).

11. Назвіть найвідоміше живописне полотно Т. Шевченка – ілюстрацію до однойменної поеми

("Катерина", 1842).

12. Відомо, що на засланні у Новопетровському укріпленні Т. Шевченко захопився новим для себе жанром мистецтва. Назвіть цей жанр.

(Скульптура. У листі до давнього друга Артемовського поет писав: "Мені, ти знаєш, рисувати заборонено, а ліпити ні, то я ліплю тепер..." Серед скульптурних творів відома композиція "Тріо", пам'ятник сину своїх друзів Ускових).

Схема книжково-ілюстративної виставки "Шевченко і час"

Цитата

*Ти навек, Тарасе, в нашій долі,
у боріннях, думках, майбутті.*

Софія Маліцька

Розділи:

1. Незгасне світло слова Кобзаря (видання творів Т. Шевченка).

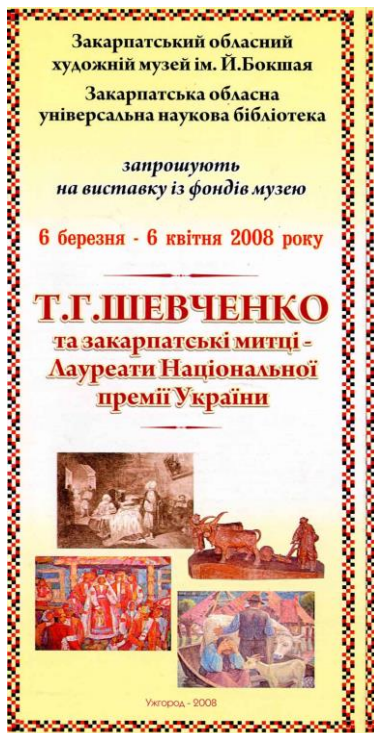
2. Поет, громадянин, пророк (книги про життя і творчість Т. Шевченка).

3. "Ти живеш, Кобзарю, у душі народу..."

(матеріали про відзначення Шевченківського ювілею).

4. Закарпатська Шевченкіана (твори закарпатських письменників про Т. Шевченка).

Там, де є можливість використати веб-ресурси, можна організувати віртуальні виставки, зокрема, "Тарас Шевченко – художник" та серію віртуальних подорожей "Шевченківські музеї та місця України".

Під час підготовки до відзначення цієї дати радимо провести власні розшуки в районах, тобто:

1. Виявити наявність в районі пам'ятників (погруддя), музейних кімнат (куточків), постійно діючих стендів, присвячених Т. Г. Шевченку.

2. Вивчити їх стан, ефективність, визначити, яка допомога потрібна в їх удосконаленні, оновленні, надати рекомендації або узагальнити і поширити позитивний досвід.

3. Виявити місцевих авторів, які писали про Т. Г. Шевченка, зібрати та упорядкувати їх творчість.

4. Опрацювати місцеву пресу, публікації, присвячені Т. Г. Шевченку, або заходи, що проводились в районі на його честь.

5. Узагальнити зібрані матеріали та видати до кінця року, щоб обмінятися з колегами і надіслати до Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка. Всі матеріали будуть опрацьовані і використані для видання спеціального випуску "Бібліо-клас" до 200-річчя Т. Г. Шевченка.

Інтернет-ресурси про Тараса Шевченка:

Україна. Кабінет Міністрів

Про затвердження плану заходів з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка та 150-річчя від дня його перепоховання [Електронний ресурс] : розпорядження від 02 03. 2011 р. № 167-р. - Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/167-2011-p>

Україна. Президент. (2010- ...; В. Ф. Янукович)

Про додаткові заходи з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка [Електронний ресурс] : указ від 11. 04. 2012 р. № 257/2012. - Режим доступу :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/257/2012>

[Портал «Кобзар: В сім'ї новій»](http://kobzar.info) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kobzar.info>

Національний музей Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://museumshevchenko.org.ua/page.php?id=13>

[Комітет з Національної премії України імені Тараса Шевченка](http://www.knpu.gov.ua/) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.knpu.gov.ua/>

Музеї Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kobzar.info/memories/museums>.

Тарас Шевченко [Електронний ресурс] : [сайт електронної бібліотеки "Культура України"]. – Режим доступу :

<http://elib.nplu.org/catalogue.html?catalogue=78>

Історико-культурний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

www.batjkivshhyna-tarasa.com.ua

[Тарас Шевченко на сторінці Ізборник](http://izbornyk.org.ua/links/taras_shevchenko.htm) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://izbornyk.org.ua/links/taras_shevchenko.htm

Тарас Шевченко [Електронний ресурс] : [корисна інформація про Т. Г. Шевченка та його творчість на сторінках одного сайту]. – Режим доступу : <http://taras-shevchenko.in.ua/index.html>

Шевченківська енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.shevchcycl.kiev.ua

Енциклопедія життя і творчості Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.t-shevchenko.name

Тарас Шевченко [Електронний ресурс] : [сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського]. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua/books/18/stg-bio.html>

Цикл віртуальних виставок "Закарпатська Шевченкіана" [Електронний ресурс] : [сайт Закарпат. ОУНБ ім. Ф. Потушняка]. – Режим доступу : <http://biblioteka.uz.ua/vistavka/2009/vistavka.php?id=2>

Поетична закарпатська Шевченкіана

Тут зібрано твори поетів Закарпаття, присвячені Т. Шевченку. Ці матеріали можна використати як для проведення окремого вечора на відповідну тему, так і для організації конкурсів художнього читання до 200-річчя Великого Кобзаря.

Карло Копинець

Тарас Шевченко

З його багатства ми черпаєм й досі,
Хоч був кріпак, а не вельможний
пан.

Пішов із літа, не зайшовши в осінь,
Та заслужив найбільшу шану з шан.

Буває слава, мов легка пір'їна,
А є така, немов у колбі ртуть.
Його, мов Бога, любить Україна –
І в тій любові правди вічна суть.

Жандармів й блазнів шикувались
роти,

Сопів фельдфебель: – Ваша
благородь!..

Хотіли нашу славу побороти,
Але не можна правду побороть.

Усе в царя: тунгуси і евенки,
Імперія від заходу на схід! –
"Оце б лише приборкати Шевченка,
То вже й хохлів боятися не слід!"

Придворним любі царські забаганки,

Не запече їх слово бунтаря.

І понеслись панове та підпанки
З обіймами навколо Кобзаря.

Та їх не прийняв лицар волі й духу,
Дав холуям одразу відкоша,
Хоч добрим був, не скривдив навіть
муху,

А тут горіла гнівом вся душа.

Вона вогнем живим палахкотіла.
Змивала бруд з правдивих позолот:
Ще нам учора слава гомоніла,
І український повставав народ.

Де затишок знайти для небораки? –
Були ляхи, теперка й москалі.
За Україну бились гайдамаки,
І сяялись нові й нові жалі.

Нові жалі й понура блякла днина.
О Боже, нащо кривдити судьбу! –
Ось край воріт спинилась Катерина,
Всі покритки прийшли в мою журбу!

Зневажені, обдерті... З ними й діти –
Безбатченки не з власної вини
О світе мій, такий тривожний світе!
Україно люба, де твої сини?

Можливо, десь за іншим горизонтом
На щось чекають, а можливо, й ні?
Мерщій приходьте, Залізняку, Гонто,
Бодай у сни роз'ятрені мені!

Але не йдуть... Дуби столітні спали,
І пили хмари воду із Дніпра...
Не раз, було, поета ошукали,
Хоч він чужого не бажав добра.

Хоч дав народу все, що можна дати,
Не просячи нічого узамін,
Його постригли радо у солдати,
Та генієм і там зостався він.

Дарма царі хотіли і царята
Притишити душі бунтарський гнів.
Їм не вдалось. Не стало супостата –
Живе Шевченко в сяйві віщих днів.

Василь Вовчок

Тарасе любий, батьку наш

Тебе малим я ще спізнав.
Не розлучались ми ніколи.
Мені тринадцятий минав,
Як від ягнят побіг до школи.

Тарасе любий, батьку наш,
Мого народу – щастя й мука,
Моя судьба, мій "Отче наш",
Моя відвага і порука.

Для мене ти був старший Брат.
І матір нам одну лиш мати.

В горянці кожній з гір Карпат
Живуть твої і сестри, й мати.

До твого слова, батьку наш,
Я серцем-розумом схилюся
І прошепчу, як "Отче наш",
За Україну помолюся.

З тобою ми – рука в руці.
Дзвенять по світу наші кроки!
В моїй Теремі і Ріці
"Рече та стогне Дніпр широкий".

За наш великий славний рід
Я присягну тобі й вклонюся
І прошепчу твій "Заповіт",
Україні милій помолюся.

Петро Скунець

Тарас

Будь проклят світ, що дав його труні,
Будь проклят день, коли його не
стало...

Не граймо, браття, на сумній струні,
Над мужністю ридати не пристало.
Йому один раз жити, як усім...

Та прикро: час дає по сто літ дурням,
А генію – якихось сорок сім,
Ще й тих третину роздарує тюрмам.
Смерть ліпшою не стане від
прикрас,

Якщо вона і генієва навіть.
А люди кажуть: вічний наш Тарас!
Я теж кажу, і серце не лукавить.
І серце вірить, що Тарас живе,
Ішло зі смертю щось від неї дужче,
Ішло, мабуть, народження нове,
Коли відпало все чуже, минуше.
Коли хльосткі міщанські язика

Не посмакують долею поета –
Що їв, що пив, і скільки пив, і з ким,
Чи не бував крім музи хтось іще там;
Коли над ним не скигнить самота,
Коли недуга не підкосить ноги,
Коли поет народним гнівом став,
І вже народ немислимий без нього;
Коли не можуть уряд і закон
Над ним вчинити доблесну розправу;
Коли не може п'яний солдафон
Крізь стрій погнати українську
славу.

Василь Гренджа-Донський

Пророкові - великому Кобзареві

...Поет помер – Кобзар живе!
Кобзар наш житиме повіки,
І він зведе на правий шлях
Всі українські ріки.

Думки пророка рознесли
Й по нашій Україні,
І нам відваги надають
У боротьбі, в лихій годині.

І дармо ворог скреже в зуби
І хоче розлучити нас, –
Ми не підем до власної загуби,
Бо в нас Кобзар, у нас Тарас!

Його огненні слова
Карпаття зрозуміло,
Він нас веде на спільний шлях,
А ми ступаймо сміло!

Юрій Шкробинець

Кобзар до Ужгорода йде
Кобзар до Ужгорода йде,
Із-за Дніпра іде в Карпати.
Хіба в таке світання спати
Стрічай-но, плем'я молоде!

І молоде, й немолоде
І плем'я старше, й середуще,
І нині суще, і грядуще:
Кобзар до Ужгорода йде!

Шевченка жде, як брата брат,
У рідні гори зве Духнович,
Уклін Йому несе Довгович,
Тарасе, й ти ж бо – син Карпат.

Аби стояв на повний зріст,
І ми стояли в силі й зрості
Такі ж – і випростані, й прості –
Володарі і сіл, і міст!

Так! Він іде і день веде!
Ось-ось – і ступить у Карпати.
Хіба в таке світання спати?!
Кобзар до Ужгорода йде!

Юрій Керекеш

Клятва Тарасові

Довго ти ішов до нас, пророче.
В місто, де твій дух здавен витав,
Звав до правди, розкривав нам очі
І на боротьбу нас надихав...
Ми, народ, що завжди прагнув волі,
Клянемося в цю врочисту мить:
Хоч ми нині ще убогі, кволі,
Не дамося більше уярмить.

Клянемося твоє, Кобзарю, слово
Для нащадків наших зберегти,
Так любить Вітчизну світанкову,
Як любив її безмірно ти...
Довго ждали ми тебе, Тарасе,
І жаданий день тепер настав:
Ти собою Ужгород прикрасив
І навек себе в нім прописав.
Щоб світ сонця й правди з плином
часу
В Закарпатськiм краї не згасав.

Василь Бухало

Тарасова мова

Не з планет ми далеких пришельці,
Є в нас корінь – Тарасова мова,
Та, на жаль, залишаємо в серці
Мало місця для рідного слова.

А воно може згинуту-вмерти,
Наче кинута пташка за ґрати,
Даймо крила йому розпростерти,
Бо розучиться, бідне, літати.

Щоб йому поміж нами не тісно,
Щоб не тліло, а звало до дії –
Як своя не зігріє нас пісня,
То чужа й поготів не зігріє.

Микола Рішко

Ти живеш, Кобзарю

Проліски в діброві,
Березня окраса,
Щебет над селом.
Ми живем на волі,
В наші дні, Тарасе,
Обнялася Тиса
Із твоїм Дніпром.

Ти живеш, Кобзарю,
У душі народу,

В мріях, почуттях.
В сім'ї вольній новій
З роду і до роду
Будеш зігрівати
Молоді серця.

Пісня бунтівнича,
Мов весною буря,
По землі гуде.
Будуть люди жити
В згоді і без жури,
І не буде ката
На землі ніде.

Вічний наш Тарасе!
Думи твої-діти
Гріють нас теплом.
Вільна Верховина
Покладає квіти
На високу кручу,
Над твоїм Дніпром.

Софія Малильо

Кобзареві

Ти навек живий в серцях, Пророче,
Речник Волі, символ наш, Тарас.
Дух свободи вільний із неволі ночі
До свободи й світла кличе нас.

Кличе нас і палко б'є на сполох:
"Гей, до праці, бо настала мить!
Хай лукавий і підступний ворог
Душі ваші знову не приспить!"

Ти навек, Тарасе, в нашій долі,
У боріннях, думках, майбутті.
Хай на подвиг душі наші кволі
Поведуть діла твої святі!

**Перелік закарпатських митців – лауреатів
Національної премії ім. Т. Г. Шевченка**
(в хронологічному порядку, за роками нагородження премією)

1. Станкович Євген Федорович, композитор — 1977 р.
2. Свида Василь Іванович, скульптор — 1983 р.
3. Мишанич Олекса Васильович, вчений — 1988 р.
4. Герц Юрій Дмитрович, художник — 1994 р.
5. Чендей Іван Михайлович, письменник — 1994 р.
6. Скунець Петро Миколайович, поет — 1997 р.
7. Кремень Дмитро Дмитрович, поет — 1999 р.
8. Бокотей Андрій Андрійович, художник — 2002 р.
9. Микита Володимир Васильович, художник — 2005 р.
10. Сідак Василь Васильович, скульптор — 2008 р.
11. Мідянка Петро Миколайович, поет — 2012 р.

**Закарпатська Шевченкіана
на сторінках книг та періодичних видань:**

Баглай, Й. Творчість Тараса Шевченка на сцені Закарпатського просвітянського театру : до 180-річчя від дня народження Тараса Шевченка / Й. Баглай // Календар "Просвіти" на 1994 рік. – Ужгород, 1994. – С. 49-51.

Байкери і Шевченко : збір коштів на монумент Кобзарю триває : [у рамках фест. байкерів у Мукачеві] // Фест. – 2012. – 4-10 трав. – С. 3.

Біксей, Л. Тарас Шевченко і закарпатські митці – лауреати Національної премії ім. Т. Шевченка / Л. Біксей, Є. Стародубцева // Культуролог. джерела. – 2008. – № 1. – С. 13-15.

В обласному центрі вшанували пам'ять великого Кобзаря [Текст] : з нагоди відзнач. 199-ої річниці з Дня народж. Т. Г. Шевченка в Ужгороді //

Ужгород. – 2013. – 8 берез. – С. 1.

В Ужгороді День перепоховання Шевченка відзначили народним вічем : [заходи з відзнач. 151-ї річниці перепоховання] // Слово Просвіти. – 2012. – 24-30 трав. – С. 5.

Вішован, Ю. Відкриття пам'ятника генію українського народу у Волівці : [пам'ятник Т. Г. Шевченку] / Ю. Вішован // Календар "Просвіти" на 2008 рік. – Ужгород : Закарпат. край. т-во "Просвіта", 2008. – С. 97-98.

Вшанували Кобзаря : [мітинг присвяч. 197-ї річниці від дня народж. Великого Кобзаря на пл. Народній біля монументу Т. Шевченка в м. Ужгороді] // Неділя. – 2011. – 12-18 берез. – С. 1. : фото. кол. ; Закарпат. правда. – 2011. – 12-18 берез. – С. 2. : фото. ;

Ужгород. – 2011. – 12 берез. – С. 2. : фото ;

Новини Закарпаття. – 2011. – 12 берез. – С. 4. : фото.

Габорець, В. Шевченко в дорозі ; Пам'ятник Шевченкові в Ужгороді : [публіцистичні статті] / В. Габорець // Габорець, В. Скарби духовності : публіцистика. Культурологічні статті. Рецензії / В. Габорець. – Ужгород : Ліра, 2006. – С. 173-180.

Гаврош, О. Шевченко і я? : пошуки біографізму : [про кн. сер. "12 балів" для школярів, яку почало видавати вид-во "Зелений пес", зокрема про кн. "Шевченко і я" та "Княгиня Ольга і я"] / О. Гаврош // Україна молода. – 2012. – 29 серп. – С. 13. : фото.

Гарагонич, В. Кобзар у Мукачево прийшов! : [відкриття бюста Т. Шевченка] / В. Гарагонич // Новини Закарпаття. – 2000. – 11 берез. – С. 3.

Гармасій, І. Гарант нашої невмирущості. Закарпатці відзначили 191 річницю від дня народження Великого Кобзаря / І. Гармасій // Світогляд. – 2005. – 19 берез. – С. 5.

Густі, Т. Як пройшов березень в Оноківській ЗОШ : [про Всеукр. конкурс "Учитель року – 2011" та його лауреатку у номінації "Історія" – вчительку історії Оноків. ЗОШ І-ІІІ ст. – Ж. Ю. Пугач ; про Шевченків. дні в Оноків. ЗОШ ; про участь шк. у район. огляді худож. самодіяльності] / Т. Густі // Вісник Оноківської сільської ради. – 2011. – 8 квіт. – С. 3. : фото.

Данилюк, Д. В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля (Т. Г. Шевченко) : [про станов. незалежності України та аналіз сучас. стану нашої держави] / Д. Данилюк // Дружба. – 2011. – 20 серп. – С. 1, 2. : фото.

27 червня в Хусті (Закарпатська обл.) відбулося відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку : [авт. І. Гречаник] // Літ. Україна. – 2012. – 12 лип. – С. 12.

Деяк, Л. Закарпатських шевченківських лауреатів зібрали в одному виданні : [презентація бібліогр. покажчика "Закарпатські митці – лауреати Національної премії ім. Т. Г. Шевченка"] / Л. Деяк // Ужгород. – 2009. – 7 берез. – С. 7. ; Фест. – 2009. – 5-11 берез. – С. 14.

Довганич, О. Моя подорож Шевченківськими місцями Києва і Канева : до

190-річчя з дня народж. Т. Шевченка / Омелян Довганич // Календар "Просвіти" на 2004 рік. – Ужгород : Закарпат. край. т-во "Просвіта", 2004. – С. 53-54.

Жернакова, Т. Величне слово Кобзаря : [про відзнач. 199-ї річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка в Солочин. ЗОШ I-II ст.] / Т. Жернакова // Вісті Свалявщини. – 2013. – 23 берез. – С. 4. : фото.

Закарпатські митці – лауреати Національної премії ім. Т. Г. Шевченка : бібліогр. посіб. / Упр. культури Закарпат. обл. держ. адмін, Закарпат. обл. універс. наук. б-ка, інформ.-біблогр. від. ; уклад. : О. А. Канюка, М. Б. Бадида ; упорядкув. О. О. Ільченко ; відпов. за вип. Л. З. Григаш. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2008. – 256 с. : іл.

Закарпатці – лауреати Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка [Текст] / Упоряд. та передм. О. Д.Скунць. - Ужгород : "Гражда", 2003. - 148 с. : іл. - 10 р.

Закарпатці – Т. Шевченкові : про спорудження пам'ятника Т. Г. Шевченкові в м. Ужгороді з нагоди 185-ї річниці від дня народж. Великого Кобзаря. – Ужгород, 1999. – 48 с.

Зварич, М. В Ужгороді можна побачити два офорти "Українського Рембранта" : [про вист. офортів Т. Г. Шевченка та творів закарпатців в Закарпат. облас. худож. музеї ім. Й. Бокшая] / М. Зварич // Новини Закарпаття. – 2008. – 5 квіт. – С. 2. ; Фест. – 2008. – 6-12 берез. – С. 12.

Звонар, І. Бездонна криниця дум Кобзаря / І. Звонар // Новини Закарпаття. – 2004. – 6 берез. – С. 14.

Зьобро, О. Несподіваний Шевченко : [про два фільми, присвяч. Т. Г. Шевченку – повнометраж. фільм "Прощання з пустелею" за сценарієм О. Денисенка та серіал "Історія одного доносу" О. Гавроша] / О. Зьобро // Високий Замок. – 2012. – 9-11 берез. – С. 1, 10.

Йосипчук, І. Шевченківські дні у Великобичківській школі-інтернаті : [про Шевченків. тиждень у шк., який підготували учителі-філологи ; в т. ч. про книжк. вист., яку оформила бібліотекар шк. – М. М. Куриляк] / І. Йосипчук // Зоря Рахівщини. – 2011. – 19 берез. – С. 4. : фото.

Ім'я Тараса вимовляємо з гордістю : [вшанув. 199-ї річниці Великого Кобзаря – Т. Г. Шевченка в Сваляв. ЗОШ I-III ст.] / О. Щербей // Вісті Свалявщини. – 2013. – 30 берез. – С. 4.

Квич, А. Шевченка на Закарпатті варто знати краще : [вечір студ.-практикантів Ужгород. коледжу культури і мистецтв присвяч. Т. Шевченку] / А. Квич // Фест. – 2011. – 17-23 берез. – С. 3.

Керита, Х. Повертаючись до Шевченка / Х. Керита // Закарпат. правда. – 2002. – 14-20 берез. – С. 6.

Кобаль, В. Шевченко на сцені Українського театру Закарпаття / В. Кобаль // Карпат. Україна. – 2009. – 20 черв. – С. 5. : портр.

Козак, М. Образ Т. Шевченка в закарпатоукраїнській поезії 20-30-х рр. ХХ ст. / М. Козак // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2006. – Вип. 10. – С. 243-247. – Бібліогр. наприкінці ст.

Костевич, Т. Геніальність Шевченка – в пам'яті людській : [про Шевченків. дні у Тячів. р-ні] / Т. Костевич // Вісник Тернова. – 2013. – 27 берез. – С. 3. : портр.

Кремінь, Т. Металогічна рецепція постаті Тараса Шевченка у творчості Дмитра Кременя / А. Волощук // Науковий вісник Ужгородського університету : сер. : Філологія. – Вип. 21. – Ужгород, 2009. – С. 79-82.

Кричфалушій, Л. Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття : [про літературно-музич. захід "Земля солов'їна Тараса", приуроч. 197-й річниці дня народж. Т. Г. Шевченка у район. Будинку культури] / Л. Кричфалушій // Тячів. – 2011. – 12 берез. – С. 3.

Кушнірчук, В. Ми чуємо тебе, Тарасе, і через століття... : [про відзнач. 199-ї річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка в Плосків. ЗОШ І-ІІІ ст.] / В. Кушнірчук // Вісті Свалявщини. – 2013. – 23 берез. – С. 4. : фото.

Лизанець, О. Поки б'ються серця людей, звучатиме і голос Шевченка : [про 199-у річницю від дня народж. Т. Шевченка в Родників. ЗОШ І-ІІ ст.] / О. Лизанець // Вісті Свалявщини. – 2013. – 23 берез. – С. 4.

Лівак, Ю. Невідомий Шевченко. В Україні побачили світ ексклюзивні видання поета, які раніше не друкувалися ніколи : [презентація "Кобзаря" в ЗОУНБ] / Ю. Лівак // Старий Замок. Паланок. – 2009. – 1-7 жовт. – С. 3. : фото.

Лісовий, П. Близький і дорогий [Текст] : [Т. Шевченко і Закарпаття] / Павло Лісовий. – Ужгород : Зарпат. обл. кн.-газетне вид-во, 1961. – 90 с.

Малетич, Н. "І мене в сім'ї великій..." : [про творч. конкурс читців поезії з нагоди 150-річчя вшанув. пам'яті Т. Г. Шевченка у район. Будинку культури] / Н. Малетич // Вісті Свалявщини. – 2011. – 19 берез. – С. 8.

Маляр, Л. В. Закарпатські сторінки про Шевченка, Пушкіна і Петєфі : навч.-метод. посіб. / Любов Василівна Маляр ; УжНУ ; Закарпат. ін-т післядипломної педагог. освіти. – Ужгород, 2003. – 84 с.

Маляр, Л. Шевченко і Закарпаття / Л. Маляр // Срібна Земля. – 2003. – 8 берез. – С. 13.

Метенько, Н. Про творчість видатного Кобзаря : [вшанув. 199-ї річниці Великого Кобзаря – Т. Г. Шевченка в Сасів. ЗОШ І-ІІ ст.] / Б. Лакатош // Вісті Свалявщини. – 2013. – 30 берез. – С. 4. : фото.

Михайлюк, М. "...Коли ми діждемося Вашингтона?" : [до проблеми спорудж. пам'ятника Т. Г. Шевченку в Ужгороді] / М. Михайлюк // Екзиль. – 1998. – № 1. – С. 10. : іл.

Міхіна-Стасевська, Г. "Поки б'ються серця людей, звучатимуть голоси будителів". Спільні мотиви у творчості Т. Шевченка й О. Духновича : [урок-конф.] / Г. Міхіна-Стасевська // Вивчаємо укр. мову та л-ру. – 2009. – № 8. – С. 21-25.

На Закарпатті вшанували великого Кобзаря : [вшануван. пам'яті Т. Г. Шевченка в м. Ужгороді] // Новини Закарпаття. – 2013. – 12 берез. – С. 1.

Небесник, І. Вогонь в одежі слова : [Тарас Шевченко і Закарпаття] / І. Небесник // Закарпат. правда. – 1995. – 7 берез. – С. 3.

Нитка, В. Тарас до Хуста вже прийшов! : [відкр. пам'ятника Т. Г. Шевченку] / В. Нитка // Голос України. – 2012. – 3 лип. – С. 4.

Ножка, А. У графічному мистецтві поет був ювеліром [Текст] : про це свідчать два офорти Т. Шевченка, які зберігаються в Ужгороді : [розповідь заст. дир. з наук. роботи Закарпат. облас. художн. музею ім. Й. Бокшая Л. Біксей] / А. Ножка // Новини Закарпаття. – 2013. – 7 берез. – С. 9. : фото. кольор.

Палюх, Ф. Довгий шлях Тараса до Ужгорода : [про відкр. пам'ятника Т. Г. Шевченку в Ужгороді] / Ф. Палюх // Календар "Просвіти" на 2000 рік. – Ужгород : Закарпат. край. т-во "Просвіта", 2000. – С. 46-47.

Піпаш, В. "Я так люблю Україну убогу..." : [шевченківські дні в Закарпатті] / В. Піпаш // Карпат. голос. – 2003. – 15-21 берез. – С. 1.

Пойда, М. Вшанування великого Кобзаря : [про шевченків. дні в шк. та ДНЗ с. Терново Тячів. р-ну] / М. Пойда // Вісник Тернова. – 2011. – 15 квіт. – С. 3

Попадич, М. "Вічне слово Тараса" : [літературно-музич. вечір, присвяч. 197-й річниці від дня народж. Т. Г. Шевченка у б-ці с. Росішка] / М. Попадич // Зоря Рахівщини. – 2011. – 19 берез. – С. 4.

Поховайте та вставайте, кайдани порвіте! : безсмертний "Заповіт" Т. Шевченка мовою народу хауса : [переклад Ю. Зимомрі – закарпатця, лікаря-рентгенолога] // Календар "Просвіти" на 2006 рік. – Ужгород : Закарпат. край. т-во "Просвіта", 2006. – С. 58.

Правди й вольності Пророк : [про святкув. 199-ї річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Вісті Свалявщини. – 2013. – 23 берез. – С. 4. : фото.

Правиця, Т. День повернення Кобзаря на Україну : [22 трав. кожного року – вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка] // Трибуна. – 2007. – 26 трав. – С. 5.

"Просвіта" вшанувала Тараса Шевченка та Карпатську Україну // Просвіта. – 2010. – черв. – С. 3.

Рішко, М. Тринадцятий минало : [поезія Шевченка на Закарпатті] / М. Рішко // Новини Закарпаття. – 1992. – 7 берез. – С. 7.

Сабадош, М. Шевченківські дні у школах Ужгорода / М. Сабадош // Ужгород. – 2008. – 22 берез. – С. 6.

Савчук, М. "І чужому научайтесь, і свого не цурайтесь..." / М. Савчук // Карпат. голос. – 2003. – 22-28 берез. – С. 3.

Ткач, М. "Тарасові слава!" : [про Шевченків. дні у Діловец. ЗОШ I-III ст.] / М. Ткач // Зоря Рахівщини. – 2011. – 19 берез. – С. 4.

Ужгородська шевченкіана : з історії спорудження пам'ятника Тарасові Шевченку в Ужгороді / уклад. О. Богданова-Борець, О. Борець, М. Тімков ; худ. Л. Поліха. – Ужгород ; К., 1999. – 112 с.

Ушануємо Тараса Шевченка : [Всеукр. конкурс дит. творчості серед читачів б-к для дітей віком від 11-16 р. "У вінок Кобзаря ми влітаємо майбутнє" в Нац. б-ці України для дітей та мас. заходи, які проходили в дит. б-ках м. Ужгорода] // Ужгород. – 2010. – 13 берез. – С. 10.

Ф. П. Вечір з нагоди 190-річчя народження Тараса Шевченка : [в Народ. Домі т-ва "Просвіти"] / Ф. П. // Календар "Просвіти" на 2005 рік. – Ужгород : Закарпат. край. т-во "Просвіти", 2005. – С. 52-54. : фото.

Федака, С. Карпатські корені Кобзаря / С. Федака // Закарпат. правда. – 2006. – 11-17 берез. – С. 13. ; Ужгород. – 2000. – 11 берез. – С. 5.

Фединишинець, М. Музика пензля, різця і слова. А родзинкою виставки є офорти Тараса Шевченка : [виставка з нагоди шевченківських днів "Тарас Шевченко і закарпатські митці, лауреати Шевченківської премії" в Художньому музеї ім. Йосипа Бокшая] / М. Фединашинець // Старий Замок. Паланок. – 2008. – 13-19 берез. – С. 2.

Фотофакт : [вечір з нагоди дня народж. Т. Г. Шевченка в Центр.. міськ. б-ці м. Ужгорода] // Ужгород. – 2012. – 10 берез. – С. 12. : фото

Хуст із крилатим Шевченком : [відкр. пам'ятника Т. Шевченку. Авт. І. Гречаник] // Закарпат. правда. – 2012. – 30 черв.-6 лип. – С. 2. : фото

Шевченків "Заповіт" мовою "землі добрих людей" // Карпат. світ. – 2006. – № 1. – С. 195.

Шевченківський музей Лінгвістичної гімназії відкритий для всіх // Ужгород. – 2008. – 22 берез. – С. 6. ; Трибуна. – 2008. – 22 берез. – С. 5.

Шевченко і Закарпаття [Текст] : пам'ятка до 150-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка. - Ужгород : [б. и.], 1964. - 15 с.

Штефаньо, О. Відреставровані офорти Шевченка з'явилися в художньому музеї : [з нагоди святкування 194-ї річниці від дня народж. Кобзаря] / О. Штефаньо // Фест. – 2008. – 13-19 берез. – С. 2. ;

Закарпат. правда. – 2008. – 16-22 лют. – С. 12.

Шутко, М. Дві роботи Тараса Шевченка виставляє художній музей імені Йосипа Бокшая : [вист. "Тарас Шевченко та закарпатські художники-лауреати національної премії України"] / М. Шутко // Новини Закарпаття. – 2008. – 12 лют. – С. 3.

Шутко, М. Є пророки у нашій Вітчизні... Як Тарас Шевченко до Ужгорода йшов : [до 195-річчя від дня народж. Кобзаря] / М. Шутко // Новини Закарпаття. – 2009. – 7 берез. – С. 18. : фото.

Юричка, І. Вшанування Кобзаря : [відзначення в Нар. Домі Закарпат. край. т-ва "Просвіти" 191-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] / І. Юричка // Календар "Просвіти" на 2006 рік. – Ужгород : Закарпат. край. т-во "Просвіта". – 2006. – С. 57.

Тарас Шевченко мовами національностей Закарпаття

Schewtschenko, T. Der Künstler : Aus dem Russichen / Taras Schewtschenko ; Übersetzung aus dem Deutschen. – Kiew, 1939. – 188 p. – Текст нім. мовою.

Sevcsenko, T. Kobzár: válogatott versei / Tárász Sevcsenko ; az előszót írta O. I. Kornyijsuk ; ukránból ford. : A. Hidas ; ill. V. J. Kasziján. – Київ-Ужгород : Рад. школа, 1951. – 144 о. : ill. – Текст угор. мовою.

Шевченко, Тарас. Кобзар : вибране = Sevcsenko, Tarasz. Kobzos : válogatott versek / Т. Г. Шевченко ; пер. угор. : Л. Балла, А. Гідаша ; упоряд. Л. Балла. – Ужгород : Карпати, 2005. – 256 с. – Текст. укр. та угор. мовами.

Sevcsenko, T. Kobzos: válogatott költemények / Tarasz Sevcsenko ; ukránból ford. : S. Weöres ; ill. Á. I. Magyar. – Кієв, 2006. – 399 о. : ill. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. Apácahimnusz : válogatott versek / Tarasz Sevcsenko ; válogatta : P. Misley ; ill. T. Sevcsenko. – Budapest-Uzsgorod, 1989. – 104 о. : ill. – Текст угор. мовою.

Переклади творів Т. Г. Шевченка на угорську мову

Sevcsenko, T. A ligetben bús szél dudál : [vers] / T. Sevcsenko ; ford. L. Sályi // Naptár, 1964. – Uzsgorod : Kárpátontúli Területi Kiadó, 1963. – O. 35. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. A földön ember lesz az ember : [vers] / T. Sevcsenko // Kárpáti Igaz Szó. – 1969. – márc. 9. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. Rabok : [vers] / T. Sevcsenko ; ford. S. Weöres // Kárpáti Kalendárium, 1971. – Uzshorod : Kárpáti Kiadó, 1970. – O. 44. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. Végrendelet ; A ligetben bús szél dudál... ; A lámpák égnek ; Zenekarban : [versek] / T. Sevcsenko ; ford.: A. Hidas, L. Balla, S. Weöres // Kárpáti Igaz Szó. – 1984. – márc. 10. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. Sors ; Nekem mindegy már... ; Aranyvirágom, napvilágom ; Jókor mondjam: nem gyengélkedem... : [versek] / T. Sevcsenko ; ford. J. Skrobinec // Kárpáti Igaz Szó. – 1984. – júl. 14. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. Árok árkon fut át... ; „Mint a széles tágas völgyre...” ; Ne vedd el a gazdag leányt... ; Mi az ördögnek pocsókolom... ; Nem úgy az ellenségek... : [versei halálának 125. évfordulójára] / T. Sevcsenko ; ford. J. Skrobinec // Kárpáti Igaz Szó. – 1986. – márc. 11. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. Kaukázus : [vers] / T. Sevcsenko ; magyarra ford. : Á. Zempléni // Kárpáti Igaz Szó. – 1998. – márc. 17. – O. 6. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko, T. Folyam ömlik kék tengerbe... : [vers] / T. Sevcsenko; ford.: S. Weöres // Kárpáti Igaz Szó. – 2006. – márc. 7. – O. 5. : ill. – Текст угор. мовою.

Вірші про Т. Г. Шевченка угорською мовою

Kovács, V. Egy Sevcsenko-szobor előtt : [vers] / Vilmos Kovács // Kárpátok 1958. – Uzshorod : Kárpátontúli Területi Kiadó, 1957. – O. 35. – Текст угор. мовою.

Skrobinec, J. A kobzos Ungvár felé tart (Egy Sevcsenko–emlékmű nosztalgiája) : [vers] / Ukránból ford. Jurij Skrobinec // Kárpáti Igaz Szó. – 1989 – márc. 8. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Статті про Т. Г. Шевченка угорською мовою

Baráth, M. Főhajtás a Kobzos előtt : 183 éve született / Mihály Baráth // Kárpáti Igaz Szó. – 1997. – márc. 15. – O. 2. – Текст угор. мовою.

Barzsó, T. Tarasz Sevcsenko (1814-1861) : Halálának 100. évfordulójára / Tibor Barzsó // Naptár 1961. – Uzshorod : Kárpátontúli Területi Kiadó, 1960. – O. 60. – Текст угор. мовою.

Bonkalo, O. Sevcsenko magyarul : az ukrán irodalom népszerűsítői / Olekszandr Bonkalo // Kárpáti Igaz Szó. – 1998. – márc. 17. – O. 6. – Текст угор. мовою.

Bornemissza, E. Sevcseko–emlékest Ungváron : [beszámoló] / Eszter Bornemissza // Kárpáti Igaz Szó. – 1990. – márc. 15. – O. 2. – Текст угор. мовою.

A Kobzos magyarul : (T. Sevcsenko versei L. Balla fordításában) // Kárpáti Igaz Szó. – 2007. – máj. 26. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Panyko, S. Sevcsenko magyarul : [a költő születésének évfordulójára] / Szemen Panyko // Kárpáti Igaz Szó. – 1973. – márc. 11. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Petrov, I. Tisztelgés a nagy kobzos előtt (Tárlat Tarasz Sevcsenko születésének 175. évfordulójára) / Igor Petrov // Kárpáti Igaz Szó. – 1989. – márc. 26. – O. 4. – Текст угор. мовою.

radvánci. A Kobzos : 192 éve született T. Sevcsenko / radvánci // Kárpáti Igaz Szó. – 2006. – már. 7. – O. 5. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko ateizmusa // Kárpáti Kalendárium, 1977. – Uzshorod : Kárpáti Kiadó, 1976. – O. 104. – Текст угор. мовою.

Sevcsenko T. a legnagyobb ukrán költő // Naptár, 1964. – Uzsgorod : Kárpátontúli Területi Kiadó, 1963. – O. 34-35. – Текст угор. мовою.

Skrobinec, J. „Régi tervemet – vágyamat teljesítve...” : [Sevcsenko verseinek fordításáról] / Jurij Skrobinec // Kárpáti Igaz Szó. – 1984. – júl. 14. – O. 3. – Текст угор. мовою.

Szenes, L. Újra megszólal a citera / László Szenes // Kárpáti Kalendárium, 1971. – Uzshorod : Kárpáti Kiadó, 1970. – O. 38-39. – Текст угор. мовою.

Váradi-Sternberg, J. Zichy és Sevcsenko / János Váradi-Sternberg // Kalendárium, 1989. – Uzshorod : Kárpáti Kiadó, 1988. – O. 54. – Текст угор. мовою.

***Монументальна Шевченкіана Закарпаття
(матеріали подаються в хронологічному порядку)***

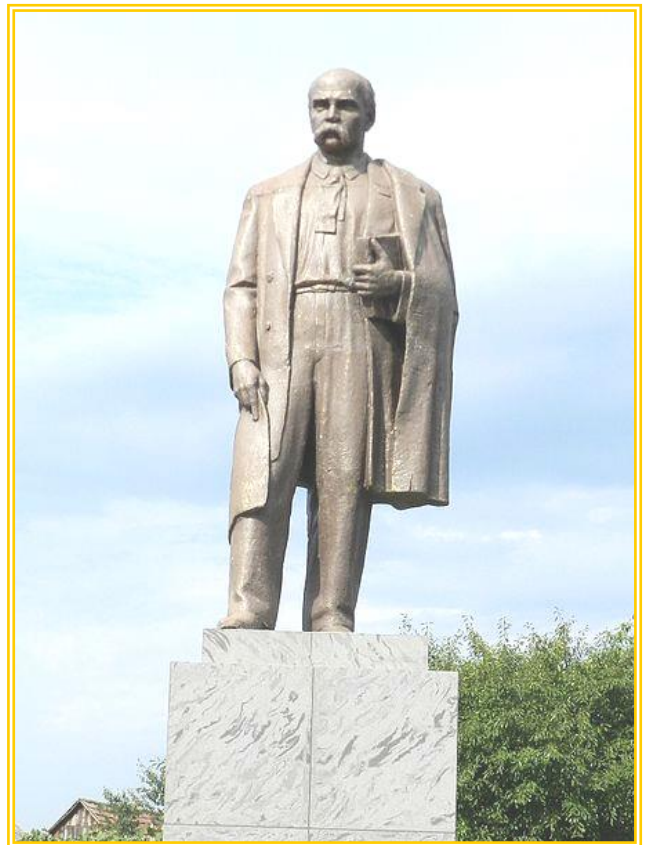

У Виноградіві бронзовий бюст Тараса Шевченка встановлено у далекому 1957 році біля середньої школи №1, тепер – гімназії. Автори постаменту невідомі.

Один з найдавніших в області пам'ятників Тарасу Шевченку встановлено у Тячеві на розі вулиць Кошута та Армійської на честь 150-річчя з дня народження Великого Кобзаря у 1964 році. Автор монументу та архітектор – не встановлені.

На перехресті доріг до сіл Заріччя і Сільця Іршавського району пам'ятник Тарасу Шевченку встановлено у 1967 році. За даними архівів його загальна висота 16,5 м., тобто він один з найбільших пам'ятників області. Дані про скульптора та архітектора не збереглися.

Серед пам'ятників Тарасу Шевченку, які мають свою тривалу історію – постамент на вул. Мукачівській с. Великі Лучки Мукачівського району. Його встановлено на початку 70-х років минулого століття. Дані про автора та скульптора не збереглися.

Барельєф на стіні лінгвістичної гімназії ім. Т. Г. Шевченка (раніше ЗОШ №1) в м. Ужгород встановлено в 1987 р. Автор – скульптор Іван Маснюк.

Пам'ять про великого Кобзаря у м. Берегове увічнює меморіальна дошка, відкрита у 1989 році з нагоди 175-річчя від дня народження Т. Шевченка по вул. Шевченка на фасаді ЗОШ №5.
Автор – скульптор Ганна Горват .

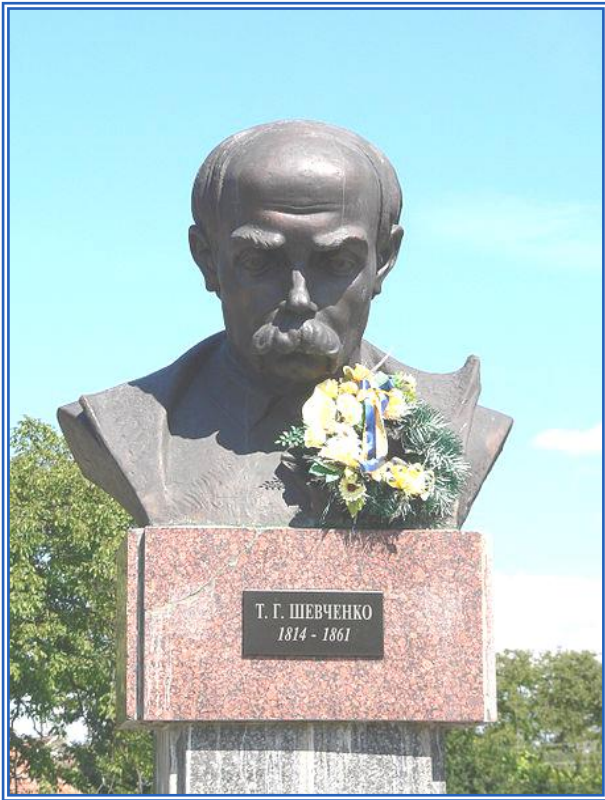

Пам'ятник Тарасу Шевченку у Великому Березному відкрито у 1990 році на розі вулиць Шевченка й Корятовича поблизу селищного парку.
Автор – скульптор Валерій Горобець.

Пам'ятник Тарасу Шевченку у м. Рахові встановлений у 1993 році у міському парку. Автор – архітектор Юрій Гав'юк. Нещодавно постамент відреставровано.

Пам'ятник Тарасу Шевченку на Народній площі (м. Ужгород) відкрито 9 березня 1999 року з нагоди 185-ї річниці від дня народження Великого Кобзаря. Автори пам'ятника – скульптор Михайло Михайлюк,

Бронзове погруддя Тараса Шевченка на гранітному постаменті встановлене у 2000 році в м. Мукачеве на вулиці Ужгородській. Автори – скульптор Іван Бровді, архітектор –Олександр Андялоші.

Пам'ятник Тарасу Шевченку в смт. Воловець встановлено перед районною радою у 2007 році. Скульптор – Василь Олашин, архітектор – Петро Гайович.

Бронзове погруддя Тараса Шевченка у центрі с. Колочава Міжгірського району біля ЗОШ №1 відкрито у 2010 році в день 19 річниці незалежності України. Автор – Петро Штаєр за ескізом Василя Буркала.

На подвір'ї Мукачівської ЗОШ № 2 у 2012 році встановлено пам'ятник Тарасу Шевченку роботи скульптора Михайла Беленя.

27 червня 2012 року напередодні Дня Конституції України в Хусті відкрито один з найоригінальніших в нашій області пам'ятників Т. Г. Шевченку. Автор – Ігор Гречаник. Чотириметровий монумент виконаний у бронзі.